

Vergaderjaar 2010–2011

32 419

Tweede aanpassing van wetten in verband met de nieuwe staatsrechtelijke positie van Bonaire, Sint Eustatius en Saba als openbaar lichaam binnen Nederland – B (Tweede Aanpassingswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba – B)

D

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 25 januari 2011

Graag wil de regering haar dank uitspreken voor de snelheid waarmee de vaste commissie voor koninkrijksrelaties de behandeling van het wetsvoorstel ter hand heeft genomen. In dank aanvaardt de regering de waardering die is uitgesproken voor de grote hoeveelheid werk die er op onderwijsgebied ten behoeve van de drie Caribische eilanden is verzet. Op de vragen en opmerkingen, waarvoor de regering de leden van de vaste commissie evenzeer dank zegt, wordt in het navolgende ingegaan.

Achtergrond voorstellen onderwijswetgeving BES

De leden van fractie van de SP vragen, mede namens die van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, toe te lichten welk diepgaand onderzoek is uitgevoerd dat aan de basis ligt van de keuze de voorgestelde invoering van de nieuwe onderwijswetgeving BES op Europees Nederlandse leest te schoeien.

Voorafgaand aan de gemaakte keuze is intern op het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) onderzocht wat het beste juridische kader zou zijn om de noodzakelijke kwaliteitsverbetering in Caribisch Nederland te bereiken.

De landsverordeningen bleken weliswaar op een aantal plaatsen grote gelijkenis te vertonen met de Nederlandse wetgeving, maar ook was duidelijk dat zij op een aantal punten ingrijpend gewijzigd zouden moeten worden. Zo zou er voor de scholen op de BES-eilanden een nieuw financieringsregime moeten gelden, uitgaande van rechtstreekse financiering door OCW. Het ligt voor de hand om voor de nieuwe bekostigingssystematiek uit te gaan van de Europees Nederlandse bekostigingssystematiek, die ook rechtstreekse bekostiging door het ministerie behelst. De keuze voor de Europees Nederlandse systematiek betekent een keuze voor de Europees Nederlandse regelgeving als model. Verder bleek dat in verband met de Grondwet veel meer bekostigingsvoorwaarden dan onder de landsverordening het geval was, in de formele wet opgenomen moesten worden. Delegatie naar lagere regelingen wordt slechts op zeer beperkte schaal geaccepteerd. In de landsverordeningen werd delegatie in hoge mate toegepast. Als de landsverordeningen als

uitgangspunt waren genomen dan hadden zij op het punt van de bekostigingsvoorwaarden ingrijpend aangepast moeten worden. Een keuze voor de Europees Nederlandse wetgeving als basis heeft ook een praktisch aspect: wijziging van wetten die qua systematiek erg op elkaar lijken, is immers gemakkelijker dan het aanbrengen van eenzelfde inhoudelijke wijziging in een wet die van een andere systematiek uitgaat. Al deze overwegingen samen genomen hebben tot de conclusie geleid dat beter gekozen kon worden voor het aanpassen van de Europees Nederlandse onderwijswetgeving aan de omstandigheden in Caribisch Nederland dan voor het ingrijpend aanpassen van de landsverordeningen. De mogelijke negatieve effecten van de keuze zijn zoveel mogelijk weggenomen. Zo is nadrukkelijk gezien welke regels, gezien de schaal van de eilanden, niet zouden moeten gelden. Ook de voorziene gefaseerde invoering neemt veel mogelijke negatieve gevolgen weg. Verder krijgen de scholen ondersteuning bij de (financiële) administratie en, onderwijsinhoudelijke veranderingen. In het navolgende wordt hierop verder ingegaan.

De leden van de SP-fractie vragen zich, mede namens de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, af of de voorgestelde wijzigingen wel een verbetering voor het onderwijs op de BES-eilanden inhouden. De landsverordeningen waren immers op Nederlandse wetten gebaseerd, zo stellen zij. Zij verzoeken de regering om een toelichting op de wezenlijke overeenkomsten en verschillen tussen de desbetreffende Landverordeningen en de nu voorgestelde wetgeving, evenals op de onderbouwing van het verwachte positieve effect van dit pakket nieuwe wetgeving. Naast de argumenten die hierboven zijn genoemd en die voornamelijk op het juridische en wetstechnische vlak liggen, waren er ook onderwijsinhoudelijke argumenten om te kiezen voor de Europees Nederlandse onderwijswetten als basis voor de onderwijswetgeving in Caribisch Nederland.

Inderdaad waren de landsverordeningen voor het funderend onderwijs en voor het voortgezet onderwijs met uitzondering van de bekostiging op Nederlandse wetten gebaseerd, maar dat waren de wetten zoals die aan het eind van de jaren «80 van de vorige eeuw luiden. Inmiddels zijn de Nederlandse wetten op een niet onaanzienlijk aantal punten aangepast aan de ontwikkelingen in het onderwijs. De landsverordeningen zijn echter niet mee gegroeid.

Weliswaar is er aan het eind van de vorige eeuw een Landsverordening funderend onderwijs opgesteld, die de (Nederlandse) Wet op het basisonderwijs als uitgangspunt had, maar anders dan in Nederland bevatte die landsverordening bepalingen omtrent de nagestreefde onderwijsvernieuwing, waarmee een bepaalde inhoudelijke visie op het onderwijs werd opgelegd aan de scholen. Zo werd het werken met heterogene leeftijdsgroepen verplicht gesteld, werd voorgeschreven dat er individueel onderwijs gegeven moest worden en werd het gebruik van methodes ontraden. Ook werd het toetsen van de vorderingen van de leerlingen afgewezen. Al met al was er sprake van een wettelijk voorgeschreven model waarin de leerkrachten in het primair onderwijs in een bepaald keurslijf werden gedwongen en zij een aantal noodzakelijke instrumenten moesten ontberen. Dit strookt niet met het voor het hele onderwijsveld geldende uitgangspunt van een beperkte overheidsverantwoordelijkheid, inhoudende «de overheid is verantwoordelijk voor het wat, de school voor het hoe». Daarom is gekozen voor een wet voor het primair onderwijs op de BES die geënt is op de Wet op het primair onderwijs, die van dit uitgangspunt uit gaat.

De voornaamste onderwijsinhoudelijke reden om ook voor het voortgezet onderwijs te kiezen voor een op Nederlandse leest geschoeide wet is de omstandigheid dat de scholen op de BES-eilanden, mede op verzoek van de eilandsbesturen, opleiden tot Nederlandse diploma's. Het realiseren

van een gelijkwaardige output van het onderwijs in de vorm van een diploma wordt vergemakkelijkt als de scholen onder een zoveel mogelijk gelijk regime functioneren. Hier vloeit voort dat de examens in Europees Nederland en in Caribisch Nederland gelijkvormig moeten zijn. Op dit moment is volledige gelijkvormigheid nog niet mogelijk, maar deze wordt nadrukkelijk nagestreefd en zal ook worden bevorderd. Om al deze redenen is ervoor gekozen de BES-onderwijswetten te enten op de Europees Nederlandse onderwijswetten.

Haalbaarheid van de nieuwe wetgeving

De leden van de fractie van de VVD, mede namens die van de CDA- en OSF-fracties, zijn van oordeel dat de voorgestelde wetgeving complex blijft. Zij vragen in hoeverre de regelgeving in de praktijk uitvoerbaar en handhaafbaar is.

Bij de invoering van administratieve eisen en verplichtingen staat voorop dat deze voor zowel bestuursorganen als bevoegde gezagsorganen uitvoerbaar zijn. De regering faciliteert de invoering bijvoorbeeld door het mogelijk maken van de inzet van een administratiekantoor.

De gefaseerde invoering van de administratieve eisen en verplichtingen die rusten op zowel het bestuurscollege als op de bevoegde gezagsorganen achten deze leden weliswaar een verstandige benadering, maar zij vragen welke transitiecriteria hierbij worden gehanteerd.

Ten aanzien van de gefaseerde invoering zij het volgende opgemerkt. De rechtstreekse financiering van de scholen zal met ingang van 1 januari 2011 moeten plaatsvinden. De beoogde invoeringsdatum van de bekostigingsbepalingen was dan ook 1 januari 2011. Deze datum vloeit voort uit de transitieprotocollen waarin is neergelegd dat de financiering van het onderwijs op die datum overgaat van de eilandgebieden naar het Rijk. Van inwerkingtreding op die datum kan geen sprake meer zijn. De bekostigingsbepalingen zullen dan ook in werking treden op de dag na de publicatie van de wet in het Staatsblad. Aan de bepalingen die de grondslag voor de bekostiging vormen, zal terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2011 moeten worden verleend omdat er een wettelijke grondslag moet zijn voor bekostiging. De terugwerkende kracht is beperkt tot alleen die bepalingen waarvoor dat strikt noodzakelijk is.

Het voornemen is dat de eerste onderwijsinhoudelijke bepalingen in werking treden met ingang van 1 augustus 2011, tegelijk met het begin van het nieuwe schooljaar. Het gaat om de onderwijsinhoudelijke bepalingen die strikt noodzakelijk zijn voor onderwijs op een kwalitatief aanvaardbaar niveau. Daarmee zijn de administratieve eisen en verplichtingen die rusten op zowel het bestuurscollege als op de bevoegde gezagsorganen tot het minimum beperkt.

De inwerkingtreding van de overige onderwijsinhoudelijke bepalingen zal op termijn geschieden. Voor een aantal zal dat zijn op een termijn van een tot vijf jaar. Het criterium bij de keuze tussen deze data zal daarbij zijn de mate waarin zij administratieve lasten met zich meebrengen.

Ook vragen deze leden wat de beoogde termijn is en of de regering al zicht heeft op de onderwijsagenda voor de komende 4 jaar.

Voor 1 april zal, zoals toegezegd aan de Tweede Kamer, een onderwijsagenda worden toegestuurd aan de Tweede Kamer. Deze zal ook aan de Eerste Kamer worden gezonden.

De leden van de fractie van de SP, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties vragen toe te lichten wie op de BES de haalbaarheid van het pakket nieuwe onderwijswetgeving BES beoordeelde en of de eilandsbesturen, de schoolbesturen, of beide bezwaren hadden. Welke bezwaren zijn naar voren gebracht, ook al waren ze niet

overwegend, zo vragen zij. Zij vragen ook welke besturen het transitieprotocol hebben getekend. Daarnaast vragen zij naar eventuele bezwaren van de schoolbesturen tegen de nieuwe (administratieve) verplichtingen en waarom het aannemelijk is dat opnieuw geïntroduceerde verplichtingen nu wel uitgevoerd zullen gaan worden. Voorts vragen zij of uitvoering van de verplichtingen op termijn voor de scholen uitvoerbaar is en of zij hierbij ook ondersteuning nodig hebben. Indien het antwoord bevestigend luidt, wensen deze leden te vernemen of afspraken zijn gemaakt hoe wordt dit geregeld.

De voorbereiding van de invoering van de nieuwe onderwijswetgeving voor de BES is op verschillende manieren en veelvuldig besproken met de betrokkenen op de eilanden. Ambtelijke vertegenwoordigers van het ministerie van OCW hebben overlegd met vertegenwoordigers van het eilandbestuur, zowel gezaghebbers als gedeputeerden, en met schoolleiders en schoolbesturen. Ook zijn meerdere voorlichtingsbijeenkomsten op de eilanden gehouden voor alle andere belangstellenden en belanghebbenden. Tijdens al deze bijeenkomsten zijn vooral vragen naar voren gebracht naar de gevolgen van de overgang en is gevraagd om steun daarbij. Voornaamste opmerking was dat men wenste dat zo goed mogelijk rekening gehouden zou worden met de bijzondere situatie van de eilanden. Bezwaren zijn als zodanig niet naar voren gebracht, noch in reactie op de voorgelegde wetsvoorstellen, noch in reactie op de voorgelegde ontwerp-algemene maatregelen van bestuur en de concept-ministeriële regelingen. Wel zijn uiteraard in het hele traject veel suggesties tot verduidelijking en verbetering gedaan. De transitieprotocollen zijn door de eilandbesturen ondertekend en vervolgens in aparte bijeenkomsten aan de schoolbesturen gepresenteerd. Door verschillende schoolbesturen is aangegeven dat ondersteuning vanuit Europees Nederland nodig is om de invoering van de nieuwe onderwijswetgeving voor hen haalbaar te doen zijn. De schoolbesturen hebben geen bezwaar gemaakt tegen de verplichtingen die in de wetgeving zijn opgenomen. Ondersteuning van de uitvoering van de verplichtingen vindt op verschillende manieren plaats. Zo heeft het ministerie van OCW de schoolbesturen ondersteund bij het inschakelen van een administratiekantoor voor de uitvoering van taken in de sfeer van de bedrijfsvoering.

Het ministerie heeft voor de inschakeling door de scholen van een administratiekantoor extra financiële middelen ter beschikking gesteld. Alle schoolbesturen maken gebruik van een administratiekantoor. Het ministerie heeft voorts de PO-raad en de VO-raad bereid gevonden om na te gaan of het mogelijk is vanuit hun achterban personen te zoeken die kunnen fungeren als coach voor de scholen op de BES en die vanuit die rol hun deskundigheid langdurig en intensief kunnen inzetten om de schoolbesturen en schoolleiding op de BES te ondersteunen bij de benodigde kwaliteitsverbetering en de transitie naar het aangepaste onderwijsstelsel. Afspraken over de daadwerkelijke inzet van deze schoolcoaches zullen naar verwachting nog dit voorjaar kunnen worden gemaakt.

Verder vragen deze leden of de situatie voor de school- en eilandsbesturen en het ministerie met betrekking tot de betalingen vanuit de lumpsum (i.v.m. de taken van de eenheid OCW van het RCN en het administratie kantoor) duidelijk is.

De situatie met betrekking tot de lumpsum is duidelijk: de school is verantwoordelijk voor de besteding van de lumpsum. De door de leden van de SP-fractie veronderstelde vergaande inmenging van het ministerie bij de besteding van de lumpsum, berust op een misverstand. Op bladzijde 3 van de nota naar aanleiding van het verslag wordt beschreven welke rol de OCW-eenheid van het RCN vervult bij het inzetten van de verbetermiddelen. Hierbij gaat het om extra middelen die worden ingezet

voor onderwijsverbetering. Zij maken geen deel uit van de lumpsum. Het ministerie heeft geen signalen ontvangen dat dit voor school- en eilandsbesturen onduidelijk zou zijn.

Verbeteringen sinds 2008

De leden van de VVD-fractie, mede namens de leden van de fracties van het CDA en de OSF, vernemen graag van de regering wat de stand van zaken is met betrekking tot het verbeterplan van het onderwijs op dit moment. Deze leden vragen daarnaast wat de frequentie van de onderzoeken van de inspectie is om de stand van zaken van het verbeterplan te meten.

Ten aanzien van de stand van het verbeterplan kan het volgende worden gemeld. Scholen voor funderend onderwijs (FO) en voor voortgezet onderwijs (Va) zijn in de gelegenheid gesteld om remediërend materiaal aan te schaffen om achterstanden op het terrein van rekenen en technisch lezen aan te pakken. Daarnaast hebben scholen in het FO en VO middelen ontvangen om lesmaterialen aan te schaffen. Voor het VO betekent dit dat er vanaf september 2009 voor alle leerlingen gratis schoolboeken beschikbaar zijn. Sinds medio 2009 zijn toetsen afgenomen in een aantal leerjaren in het FO en in de eerste drie leerjaren van het VO. Daaruit blijkt dat de FO-scholen de – door de inspectie – in 2008 geconstateerde leerachterstand ten opzichte van de Nederlandse situatie, gestaag inlopen. In de laagste groepen van het FO is praktisch geen sprake meer van achterstanden ten opzichte van Europees Nederland. De resultaten van de toetsen die voor de zomervakantie in de eerste drie leerjaren van het VO zijn afgenomen, geven geen geruststellend beeld over de mate waarin leerlingen een gunstige uitgangssituatie hebben bereikt voor een succesvolle start in het huidige leerjaar. Daarbij moet worden aangekend dat die leerlingen met een ongunstige uitgangssituatie het FO hebben verlaten. Voor de meeste getoetste vaardigheden geldt dat de leerlingen zich in het tweede en derde leerjaar wel naar verwachting ontwikkelen. Overigens hebben de VO-scholen meer tijd nodig om de opgelopen achterstanden weg te werken. Naar verwachting zal dit sneller gaan naarmate de verbeteringen in het primair onderwijs zich verder voortzetten.

De verbeteringen zijn mede mogelijk gemaakt door het stimulerende optreden van het ministerie van OCW, onder meer door investeringen in het leerstofaanbod, de deskundigheidsbevordering op het terrein van de leerlingzorg en het beschikbaar stellen van toetsmateriaal.

Resultaten van leerlingen in het voortgezet onderwijs worden door het gebruik van beschikbaar gestelde toetsen gevolgd. Bij onvoldoende resultaten zal leerlingen extra ondersteuning moeten worden geboden. De beschikbaar gestelde toetsen vormen de basis voor een leerlingvolgsysteem waarmee de voortgang van de leerlingen in beeld kan worden gebracht. Door inrichting van een zorgstructuur wordt een voorziening geschapen voor leerlingen die extra aandacht behoeven.

De inzet van de inspectie is gebaseerd op de huidige kwaliteit van de scholen in Caribisch Nederland. Dat betekent dat de inspectie er rekening mee houdt dat de komende jaren het toezicht intensief zal zijn. Voor de uitoefening van dit toezicht in Caribisch Nederland gaat de inspectie er nu, op grond van de huidige onderwijskwaliteit, vanuit dat zij twee maal per jaar een onderzoek op de scholen uitvoert en daarover rapporteert. Het eerste bezoek van de inspectie is voorzien in het voorjaar van 2011. Op dit moment zijn nog geen inspectierapporten beschikbaar.

De leden van de VVD-fractie vragen, mede namens de leden van de fracties van het CDA en de OSF, wat er wordt gedaan aan het probleem van jongeren die in het recente verleden het funderend onderwijs als nagenoeg analfabeet hebben verlaten. Gaat het hier uitsluitend om het

recht van deze jongeren op een sociaal kanstraject, zo vragen zij, en zo ja, of er actief getracht om deze jongeren een vorm van bij- of herscholing aan te bieden.

In het recente verleden verliet inderdaad een aanzienlijke groep jongeren het funderend onderwijs met onvoldoende technische leesvaardigheid. Zij zullen worden gestimuleerd gebruik te maken van een sociaal kanstraject. Ook kunnen de eilandbesturen uit hun vrije uitkering een cursusaanbod voor laaggeletterden bekostigen.

Overigens is de trend intussen gekeerd, mede doordat het probleem inzichtelijk is gemaakt door het afnemen van toetsen, door de uitkomsten van deze toetsen bespreekbaar te maken en door remediërend materiaal beschikbaar te stellen. Vorig schooljaar is maar een zeer beperkte groep leerlingen gedetermineerd die onvoldoende technische leesvaardigheid bezat. De meerderheid scoort voldoende. In het kader van het onderwijsverbeterplan hebben de scholen op de BES al extra uren Nederlands ingeroosterd. Voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs en SKJ gaan vanaf komend schooljaar nauw samenwerken in het Samenwerkingsverband (SWV) en het Expertisecentrum Onderwijs Zorg (EOZ). Daarmee is binnenkort indirect sprake van een vangnet.

De leden van de SP-fractie vragen, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, naar de stand van zaken van het onderwijs die de inspectie eind 2010 heeft aangetroffen. Zij vragen of de scholen na twee jaar Verbeter plan op het niveau gekomen met betrekking tot het leerstofaanbod, het didactisch handelen, de zorg en begeleiding, differentiatie en kwaliteitszorg. Ook vragen deze leden of uit dit onderzoek is gebleken dat er sinds 2008 geen verdere (leer-)achterstanden zijn opgelopen. Voorts vragen zij of men momenteel bij het verlaten van het primair onderwijs meet of de leerling kan lezen, schrijven en rekenen en zo ja, wat dan de resultaten zijn. Deze leden vragen tevens wat er gebeurt bij onvoldoende resultaat. Indien men (nog) niet meet, hoe volgt men op de BES-eilanden dan de leerlingen gedurende de schoolperiode, zo willen deze leden weten. Deze leden vragen of de zwakke leerlingen worden herkend en extra ondersteund. Kortom, welke positieve, en eventuele negatieve, ontwikkelingen zijn er in het onderwijs op de BES-eilanden en welke verklaringen heeft de regering voor de vastgestelde ontwikkelingen. Tot slot vragen deze leden of en in hoeverre deze ontwikkelingen aansluiten bij de voorgestelde nieuwe wetgeving.

Er hebben nog geen onderzoeken van de onderwijsinspectie op grond van de Wet op het onderwijstoezicht op de BES- eilanden plaatsgevonden die inzicht bieden in onder meer het huidig niveau van didactisch handelen, omdat die wet voor de transitie nog niet op de BES gold. Ook de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs berustte nog bij het Land Nederlandse Antillen. Door Nederland is stimulerend opgetreden onder meer door investeringen in het leerstofaanbod en de deskundigheidsbevordering op het terrein van de leerlingzorg.

Ook zijn in het kader van de verbeteractiviteiten toetsen afgenomen in het funderend onderwijs en de eerste leerjaren van het voortgezet onderwijs. Voor de resultaten daarvan zij verwezen naar het antwoord op de vraag die de leden van de VVD-fractie, mede namens de leden van de CDA- en OSF-fracties, stelden over de stand van zaken van het verbeterplan.

Daaruit kan ook worden geconcludeerd dat niet is gebleken dat er na 2008 verdere leerachterstanden zijn opgelopen.

Resultaten van leerlingen worden door het gebruik van beschikbaar gestelde toetsen gevolgd. Bij onvoldoende resultaten zal leerlingen extra ondersteuning moeten worden geboden.

De beschikbaar gestelde toetsen vormen de basis voor een leerlingvolgsysteem waarmee de voortgang van de leerlingen in beeld kan worden gebracht.

De nieuwe onderwijswetgeving biedt de noodzakelijke handvatten voor het realiseren van een basiskwaliteit naar Nederlandse maatstaven en schept daarmee de voorwaarden voor de kwaliteitsverbetering. Ook biedt de wetgeving een basis voor een zorgstructuur voor leerlingen die extra aandacht behoeven.

Onderwijsagenda BES 2011–2015

De leden van de fractie van de PvdA, mede namens de leden van de SP-, GroenLinks- en OSF-fracties, vragen of er geen absolute prioriteit zou moeten worden gegeven aan onderwijs verbetering. Deze leden vragen hoe de regering aankijkt tegen de gedachte om, met uitzondering van de financiering, de voorliggende onderwijswetgeving op te schorten. Opschorten van de voorliggende wetgeving acht de regering ongewenst. De Minister van OCW zou dan de noodzakelijke handvatten voor het realiseren van een basiskwaliteit naar Nederlandse maatstaven missen. Uitstel levert bovendien voor niemand voordeel op. Handhaving van de huidige regelgeving betekent immers handhaving van regels die bij de scholen even onbekend zijn als de nu voorliggende regels. Aangezien de landsverordeningen maar zeer beperkt werden nageleefd. Het vergt dus sowieso een inspanning van de scholen om regelgeving na te leven. Die inspanning kan beter worden gericht op de nieuwe regelgeving, aangezien die regelgeving op termijn toch zal worden ingevoerd is omdat die nodig is om de gewenste kwaliteit te bewerkstelligen. Doordat sprake is van een geleidelijke invoering worden de lasten voor de betrokkenen zo beperkt mogelijk gehouden en is er ruimte om de energie te richten op onderwijsverbetering.

De leden van de SP-fractie, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, vragen of deze leden het goed begrijpen dat de Onderwijsagenda BES 2011–2015 een vervolg is op het Verbeter plan 2009–2010 en een concrete uitwerking van de transitieprotocollen van juni 2010 is, waarmee het de bedoeling is dat binnen 5 jaar de achterstanden op de BES ten opzichte van het Europees-Nederlandse onderwijs zijn ingelopen. Voorts vragen deze leden voor welke onderdelen van deze Onderwijsagenda BES de eilandbesturen verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming (bijvoorbeeld huisvesting) en voor welke onderdelen de schoolleiders en/of de schoolbesturen. Ook vragen deze leden waaraan het ministerie van OCW de Onderwijsagenda BES 2011–2015 toetst, en of de agenda ook concreet te behalen resultaten zal moeten vermelden. De onderwijsagenda voor de BES zal eenzelfde karakter krijgen als de onderwijsagenda die op dit moment in Europees Nederland bestaat voor de terreinen PO en VO, maar uiteraard met een inhoud die is aangepast aan de uitgangssituatie en de context van de BESeilanden. De agenda zal dus de speerpunten van het beleid aangeven. Zij biedt daarmee ook het kader voor het voortzetten van de activiteiten uit het Verbeterplan in de nieuwe bestuurlijke verhoudingen. In de agenda zal concreet worden aangegeven welke partij voor welk deel verantwoordelijk is. Afspraken zullen worden gemaakt over de inspanningen die de verschillende betrokkenen, eilandbesturen, schoolbesturen, schoolleiding en de Minister van OCW – waaronder de ondersteuning die het ministerie aan de andere betrokkenen zal bieden – zullen verrichten. Uitspraken over de te bereiken resultaten zullen de scholen neerleggen in hun schoolplannen. Die plannen en de mate waarin de voornemens daarin aansluiten bij de uitgangssituatie van de school, alsmede de vorderingen die worden gemaakt bij het uitvoeren van de voornemens vormen onderwerp van het inspectietoezicht.

Kwaliteit van docenten en Nederlandse taalbeheersing

De leden van de fractie van de SP vragen, mede namens die van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, of de beheersing van de Nederlandse taal op Sint Eustatius en zeker op Saba inmiddels verbeterd is, en zo niet wat daarvan de oorzaak is.

Met name de VO-scholen op deze twee eilanden zijn er de laatste twee jaar toe overgegaan meer leraren te benoemen die het Nederlands beheersen. Op Bonaire is door het eilandgebied zelf aandacht besteed aan de beheersing van de Nederlandse taal van leraren. Dat neemt niet weg dat de beheersing van het Nederlands onder leraren een hoge prioriteit heeft en houdt.

Deze leden vragen voorts welke maatregelen en instrumenten er (gewenst) zijn die waarborgen dat docenten hun bekwaamheid op peil brengen en onderhouden.

Op dit moment werkt de regering aan de uitvoering van een plan van aanpak voor het op peil brengen van de bekwaamheid van de docenten in Caribisch Nederland. Dit plan zal in de periode tussen 2011 en 2015 worden uitgevoerd. In de nu lopende fase wordt onderzocht hoe dit plan het beste uitgevoerd kan worden, rekening houdende met de wensen van besturen en leraren op de BES-eilanden en met de mogelijkheden een op de behoefte afgestemd adequaat scholingsaanbod te realiseren. In ieder geval is het de bedoeling dat de schoolcoaches gaan stimuleren dat per school een inventarisatie wordt gemaakt van nog niet voorhanden zijnde bekwaamheden, en dat er op basis daarvan een scholingsvraag op individueel en teamniveau wordt geformuleerd. Daarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden van Nederlandse lerarenopleidingen om, liefst in samenwerking met lokale partners, een goed aanbod te leveren op de eilanden zelf. Ook wordt gekeken naar de mogelijkheden van afstandsonderwijs vanuit Nederland voor docenten op de BES-eilanden. De situatie van de niet bevoegde leraren is grotendeels in kaart gebracht. Het is de bedoeling dat vervolgens ten aanzien van de onbevoegde leraren op de BES maatwerk geleverd wordt.

Daarnaast vragen deze leden waarom artikel 36 van de Wet primair onderwijs BES inzake het bekwaamheidsdossier pas over 5 jaar in werking treedt.

De docenten van de BES-eilanden moeten de komende jaren een fors aantal veranderingen realiseren. Het huidige onderwijsconcept dient veranderd te worden, en individueel en in teamverband dient het nodige te gebeuren aan bekwaamheidsonderhoud en vooral bekwaamheidsversterking, om in een met Europees Nederland vergelijkbare situatie van bekwaamheid van onderwijspersoneel te komen. Ten aanzien van de systematiek waarop het bekwaamheidsonderhoud plaats vindt acht de regering het niet realistisch dat deze op dezelfde manier verloopt als dat in het Europese deel van Nederland het geval is. Het bekwaamheidsdossier met de daarbij behorende administratieve last wordt daarom de komende 5 jaar niet opgelegd aan de leraren op de BES.

De leden van de fractie van de SP, mede namens die van de PvdA-, Groen-Links en OSF-fracties, vragen toe te lichten of de kerndoelen voor het voortgezet onderwijs BES voor Nederlands ook voor Sabaanse leerlingen gelden en of dit haalbaar is.

De Wet voortgezet onderwijs BES biedt de mogelijkheid voor de VO-school op Saba afzonderlijke regels vast te stellen. Het ligt in de bedoeling de kerndoelen voor Nederlands zodanig vast te stellen dat de doelen die op de andere eilanden voor vreemde talen gelden, voor de school voor voortgezet onderwijs op Saba zullen gelden voor Nederlands. Op deze wijze worden haalbare doelen gesteld.

Voorts vragen deze leden naar de uitkomst van het onderzoek naar de mogelijkheden een lerarenopleiding voor de BES in te kunnen richten, naast de dependance van de UNA.

Ten departemente wordt thans bekeken welke voorziening het mogelijk maakt leraren op te leiden dan wel bekwaam te houden voor de BES-eilanden. Dat onderzoek is nog niet afgerond. Het lijkt overigens niet voor de hand te liggen een volwaardige lerarenopleiding in te richten. De behoefte aan leraren op de BES-eilanden is daarvoor te klein. Wel kan, al dan niet in samenwerking tussen Nederlandse lerarenopleiders en lokale nascholingsaanbieders, tot een voorziening worden gekomen die toegankelijk is voor de docenten op de drie eilanden.

Ook vragen zij hoe het staat met de zorgcapaciteit van de leraren, gelet op de constatering van de inspectie dat er op de BES-eilanden weinig vangnetten zijn om zorgleerlingen met onder andere leer- en gedragsproblemen elders op te vangen.

Bij de inrichting van de zorgstructuur is het uitgangspunt dat leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte zoveel mogelijk onderwijs zullen volgen binnen het reguliere onderwijs. Op dit moment wordt hard gewerkt om zowel de zorgstructuur binnen de scholen, als de eilandelijke zorgstructuur in te richten. De scholen en instellingen krijgen de taak om leerlingen met een extra onderwijsvraag zo veel mogelijk binnen de school/instelling op te vangen. Hiertoe hebben in 2010 van iedere school twee medewerkers de opleiding tot intern begeleider/zorgcoördinator gedaan. Daarnaast zullen in 2011 leraren in Caribisch Nederland door de Minister van OCW in de gelegenheid worden gesteld om een cursus leer en gedragsproblemen te volgen.

De tweedelijnszorg zal worden verricht door een nog per eiland in te richten expertisecentrum onderwijszorg (EOZ). In eerste instantie zal het EOZ vooral ondersteuning bieden aan leerlingen binnen een school/instelling. Voorts kunnen leerlingen worden opgevangen binnen het EOZ indien deze leerlingen niet kunnen worden opgevangen binnen het regulier onderwijs. Om de scholen te ondersteunen bij het inrichten van de eilandelijke zorgstructuur zoals deze beoogd wordt in de BES-wetgeving, heeft de minister het mogelijk gemaakt dat er sinds 1 augustus 2010 per eiland een procesbegeleider zorg is aangesteld. Deze procesbegeleider heeft als taak om tot 1 augustus 2011 in opdracht van de schoolbesturen voorbereidende en ondersteunende werkzaamheden te treffen voor de inrichting van een samenwerkingsverband tussen de schoolbesturen en om het EOZ in te richten.

De leden van de VVD-fractie, mede namens de leden van de CDA- en OSF-fracties, vragen of de regering plannen heeft om, los van het onderwijs, mogelijkheden te creëren voor de burgers op de BES-eilanden om hun taalvaardigheid in het Nederlands te vergroten door bijvoorbeeld educatieve programma's in het Nederlands aan te bieden via de media.

De regering onderzoekt of er mogelijkheden zijn om het aanbod van Nederlandstalige programma's via de media te vergroten. Hieronder kunnen ook educatieve programma's vallen. Het aanbieden van die programma's moet wel op een zodanige wijze dat dit technisch uitvoerbaar en financieel verantwoord is.

Toezicht en naleving Leerplichtwet

De leden van de SP-fractie, met de leden van de PvdA- GroenLinks- en OSF-fracties, achten het van groot belang om in de komende drie jaar in de rapportage van de onderwijsinspectie specifiek aandacht te besteden aan de invoering van de onderwijswetgeving op de BES-eilanden. Is de onderwijsinspectie tot voldoende toezicht in staat, zo vragen deze leden. Deze leden willen graag weten hoeveel fte's van de onderwijsinspectie er

benodigd zijn voor geïntensiveerd toezicht op letterlijke afstand en of deze ook beschikbaar zijn.

De inspectie beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs op basis van de geldende wetgeving. Dat betreft eerder de uitvoering van de wetgeving door scholen en besturen en de effecten ervan, dan een evaluatie van het invoeringstraject. Zoals in het debat met de Tweede Kamer al is toegezegd zal de inspectie worden verzocht na circa 3 jaar een themarapportage aan de ontwikkelingen op de BES- eilanden te wijden.

De inzet van de inspectie is gebaseerd op de huidige kwaliteit van de scholen. Dat betekent dat de inspectie er rekening mee houdt dat de komende jaren het toezicht intensief zal zijn. Omdat het onderwijs in Caribisch Nederland eerst een periode van aanpassing aan de nieuwe situatie zal moeten ondergaan, ligt in de eerste jaren de nadruk in het toezicht op het monitoren van de kwaliteitsverbetering op basis van een verbeterplan van de school. Dit verbeterplan is de leidraad voor de inspectie bij het monitoren van de voortgang en het rapporteren daarover in termen van voldoende dan wel onvoldoende progressie. Daarbij hanteert de inspectie als uitgangspunt dat de scholen uiterlijk per 1 augustus 2016 aan de basiskwaliteit voldoen.

Voor de uitoefening van dit toezicht in Caribisch Nederland pleegt de inspectie een grotere inzet dan voor vergelijkbare scholen in Nederland. Over het verzoek specifiek aandacht te besteden aan de invoering van de onderwijswetgeving op de eilanden in Caribisch Nederland en daarover te rapporteren dient het volgende te worden opgemerkt. Het betreft een ingewikkelde en omvangrijke opdracht die niet direct op het terrein van de inspectie ligt. Wat de inspectie wel doet, is handhaven van deugdelijkheids-eisen die onderdeel vormen van het toezichtskader en van een selectie uit eisen die daar niet inzitten maar die wel van groot maatschappelijk belang zijn (zoals de schoolgids), respectievelijk risicovol zijn voor onrechtmatigheden in de bekostiging (bijvoorbeeld onderwijstijd). Daarover wordt jaarlijks in het onderwijsverslag gerapporteerd.

De leden van SP-fractie vragen, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties toe te lichten waarom de artikelen 30 en 37 van de Leerplichtwet pas over één à anderhalf jaar in werking treden en welke gevolgen dit in 2011–2012 heeft voor het school verzuim, alsmede de mogelijkheden van de minister daarvan (kwalitatief en kwantitatief) verslag te doen.

Deze vraag is aanleiding geweest de inwerkingtreding van deze artikelen te bezien. Anders dan aanvankelijk verondersteld, blijken zij geen extra lasten met zich te brengen. Er is dan ook geen bezwaar deze artikelen terstond in werking te laten treden.

De leden van SP-fractie vragen, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties of de inwerkingtreding na 5 jaar van artikel 53, negende lid van de Wet primair onderwijs BES betekent dat tot moment in geval van ernstige taakverwaarlozing door het schoolbestuur de eilandsraad niet mag ingrijpen. Zij vragen of in de tussentijd artikel 130 hierin voorziet.

In de bijlage bij de memorie van toelichting is abusievelijk het negende lid genoemd waar het tiende lid bedoeld was. Dit geldt zowel voor artikel 53 van de Wet primair onderwijs BES als voor het vergelijkbare artikel 97 van de Wet voortgezet onderwijs BES. Het tiende lid heeft betrekking op de raad van toezicht, die voorlopig niet verplicht wordt in Caribisch Nederland. De situatie waar deze leden op doelen, zal zich dus niet voordoen.

De leden van SP-fractie vragen, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, naar het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 107, vijfde lid, van de Wet primair onderwijs BES.

Zoals de leden terecht opmerken, kent artikel 107 geen vijfde lid. Ook hier is de bijlage bij de memorie van toelichting niet *correct*. De bedoeling is om artikel 107 in zijn geheel met terugwerkende kracht tot en met 1 januari 2011 in werking te laten treden.

Schoolverzuim, voortijdig schoolverlaten en de Sociale Vormingsplicht

De leden van de fracties van PvdA, SP en OSF constateren dat in een aantal Nederlandse gemeenten grote zorgen bestaan over Nederlands Antilliaanse jongeren die veelal niet over een startkwalificatie beschikken en nauwelijks kansen hebben in de Nederlandse samenleving. Zij wijzen op de afspraak dat Nederlands Antilliaanse jongeren alleen naar Nederland zouden mogen afreizen als de Sociale vormingsplicht hadden doorlopen en in Nederland beschikten over een voogd. Zij constateren dat deze afspraak haaks staat op het afschaffen van de sociale vormingsplicht. Zij vragen of de regering kan aangeven hoe zij de zorgen van de zogeheten «Antillengemeenten» denkt op te lossen zonder de (verplichte) SVP. Is berekend, zo vragen zij voorts, hoe hoog de kosten voor de Antillengemeenten zullen zijn als de SVP beëindigd wordt. Tot slot vragen zij of berekend is hoe de kosten van een gecontinueerde SVP zich verhouden tot de (hogere) kosten van de Antillengemeenten.

De regering wijst erop dat – anders dan de aan het woord zijnde leden veronderstellen – aan het niet deelnemen of deelgenomen hebben aan een kanstraject in het kader van de Sociale Vormingsplicht (SVP) geen verblijfsrechtelijke consequenties kunnen worden verbonden, zoals ook al eerder aan de Tweede Kamer is medegedeeld¹. Jongeren uit de voormalige Nederlandse Antillen die geen startkwalificatie hebben en evenmin hebben deelgenomen aan een kanstraject, konden dus niet belemmerd worden om naar het Europese deel van Nederland te komen. Hoewel de afschaffing van de plicht geen verblijfsrechtelijke consequenties heeft wordt hieronder toch ingegaan op de vraag of de afschaffing van de plicht gevolgen heeft voor de instroom van jongeren uit de BES die onvoldoende opleiding hebben genoten om zich in het Europese deel van Nederland staande te kunnen houden. Naar verwachting zal de omzetting van verplichte in vrijwillige deelname geen effect hebben op de omvang van de groep jongeren die op de BES met de sociale kanstrajecten bereikt wordt. Het vrijwillige karakter van de sociale kanstrajecten sluit goed aan bij de uitvoeringpraktijk van de SVP (in de praktijk melden jongeren zich vrijwillig aan voor deelname en was er nauwelijks sprake van handhaving); in dat opzicht verandert er dus weinig. De sociale kanstrajecten jongeren zijn nu zo vormgegeven dat jongeren gestimuleerd worden tot deelname. De doelgroep wordt actief benaderd (iedere potentiële deelnemer wordt opgeroepen voor een intakegesprek). Tijdens het intakegesprek zal aan de jongere duidelijk worden gemaakt dat deelname aan een kanstraject hem veel te bieden heeft. Ook van de kanstrajecttoelage zal een stimulerende werking uitgaan. Door deze stimulerende maatregelen zullen de jongeren die voor de transitie bereikt werden door de sociale vormingsplicht nu bereikt worden door de sociale kanstrajecten jongeren BES. Omdat het afschaffen van de verplichting tot deelname aan een kanstraject, zoals gezegd, naar verwachting geen effect zal hebben op het aantal deelnemers aan sociale kanstrajecten zal ook het aantal onvoldoende opgeleide jongeren dat naar het Europese deel van Nederland zal komen gelijk blijven. De omzetting van de verplichte in vrijwillige deelname zal dan ook geen financiële gevolgen hebben voor de «Antillengemeenten». Overigens mag verwacht worden dat door de verbetering van de hele onderwijssituatie op de BES-eilanden – al is het op termijn – het aantal jongeren zonder startkwalificatie daar sterk zal afnemen.

---

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 26 283, nr. 42.

Verder wordt nog opgemerkt dat in de praktijk het grootste deel van de jongeren uit de voormalige Nederlandse Antillen die zich vestigen in de Antillengemeenten afkomstig is uit Curaçao; ook in dat opzicht zal de wijziging op de BES nauwelijks invloed hebben op de situatie in de desbetreffende gemeenten.

Inzake de mogelijkheid voor jongeren om al dan niet met een startkwalificatie naar Nederland te mogen reizen, vragen leden van de SP-fractie, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, om opheldering.

Zoals hierboven al is aangegeven, kunnen aan het niet deelnemen of deelgenomen hebben aan een kanstraject in het kader van de Sociale Vormingsplicht (SVP) geen verblijfsrechtelijke consequenties worden verbonden. Jongeren uit de voormalige Nederlandse Antillen die geen startkwalificatie hebben en evenmin hebben deelgenomen aan een kanstraject, konden dus niet belemmerd worden om naar het Europese deel van Nederland te komen. In dit opzicht is er geen verschil van inzicht tussen de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van OCW.

De leden van de SP-fractie vragen, mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, naar de reden om van de SVP geen openeinderegeling te maken.

Aangezien het potentiële aantal deelnemers aan de verplichte kanstrajecten nooit in kaart is gebracht en de verplichting tot deelname ook niet is nageleefd op de BES-eilanden, zou voortzetting hiervan mét naleving van die plicht, financiële risico's met zich mee kunnen brengen. Die zijn er niet bij de voortzetting in de vorm van Sociale Kanstrajecten Jongeren (SKJ), waarvoor de bijdrage is gemaximaliseerd op € 800 000 per jaar. Dit is het budget dat op de BES werd besteed aan de sociale vormingsplicht. Het aantal jongeren dat aan een kanstraject kan deelnemen, is hiermee gelijk aan het aantal dat in 2010 daaraan heeft deelgenomen.

Deze leden verzoeken de regering voorts de vraag te beantwoorden of sinds 10 oktober 2010 op de BES-eilanden, evenals in het Europese deel van Nederland, de Verwijs Index Risicjongeren (VIR) wordt gebruikt.

De verwijsindex risicjongeren wordt voorlopig nog niet ingevoerd op de BES in verband met het specifieke insulaire karakter van de eilanden. Daaraan ligt een tweetal redenen ten grondslag. In de eerste plaats de stand van de techniek en de professionaliteit van de zorg die nog verder dienen te worden ontwikkeld. Ten tweede het kleine inwoneraantal van de BES, waardoor professionals elkaar vaak al kennen en elkaar ook sneller weten te vinden. Om deze redenen is het nu nog niet opportuun om de verwijsindex op de BES te implementeren.

De leden van de fractie van de SP vragen, mede namens die van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties, toe te lichten of de handhaving van het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet BES al verbeterd is.

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet BES is, evenals in Nederland, gedecentraliseerd en is opgedragen aan de bestuurscolleges van de openbare lichamen. Deze wijzen daartoe een of meer leerplichtambtenaren aan die met de feitelijke uitoefening van dit toezicht zijn belast. Dat is nu ook al het geval op de eilanden, waar op ieder eiland leerplichtambtenaren actief zijn. Daarmee lopen de BES-eilanden in de pas met de nietwettelijke Ingrado-norm (minimaal 1 leerplichtambtenaar op 3 800 leerlingen).

Op dit moment wordt geïnventariseerd welke behoefte aan ondersteuning de eilandsbesturen hebben bij het effectief organiseren en versterken van de leerplichtfunctie en op welke wijze daarin vanuit Nederland kan worden gefaciliteerd.

De eilanden geven aan in staat te zijn de Leerplichtwet BES te handhaven. Op dit moment is de stand van zaken dat alle scholen het verzuim registreren, waarbij de consistentie van de registratie per eiland kan verschillen. Dit is afhankelijk van de problematiek en de schaalgrootte van het eiland. Gegevens van meer betrouwbare kwaliteit kunnen nog niet worden geleverd.

De leden van de SP-fractie, evenals die van de PvdA, GroenLinks en OSF-fracties, vragen of de regering kan toelichten waarom de inwerking-treding van de artikelen 66 en 193 t/m 195 van de Wet voortgezet onderwijs BES en de artikelen 8.18 en 8.3.1 t/m 8.3.3 van de Wet educatie en beroepsonderwijs BES pas over 5 jaar is voorzien, terwijl in de paragrafen 5 en 6 van de Leerplichtwet BES wél het toezicht op de naleving van de leerplicht en de kwalificatieplicht zijn geregeld. Inderdaad is in de bijlagen bij de memorie van toelichting aangegeven dat de inwerkingtreding van genoemde artikelen over 5 jaar is voorzien. Inmiddels is er – gezien de samenhang met de Leerplichtwet BES – voor gekozen om deze artikelen terstond in werking te laten treden, waardoor er geen conflict ontstaat met de paragrafen 5 en 6 van die wet.

De leden van de fractie van de SP, mede namens die van de PvdA- en OSF-fracties, vragen of naleving van de kwalificatieplicht minder goed zal zijn dan in Europees Nederland doordat intrekking van de kinderbijslag niet als instrument gebruikt kan worden.

Er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de naleving van de kwalificatieplicht op de BES eilanden minder goed zal zijn, louter door het ontbreken van intrekking van de kinderbijslag. De overige sancties die de Leerplichtwet 1969 kent, zijn wel overgenomen in de Leerplichtwet BES; waarbij als uiterste sanctie de rechter hechtenis of een geldboete kan opleggen.

Braindrain

De leden van de SP-fractie vragen, evenals die van de PvdA, GroenLinks en OSF-fracties, om een toelichting welk perspectief wordt geboden in de bestrijding van de braindrain op de BES-eilanden.

Er zijn verschillende initiatieven denkbaar waarbij een onderscheid kan worden gemaakt tussen het tegengaan van emigratie vanuit Caribisch Nederland enerzijds en het zorgen voor remigratie naar de eilanden anderzijds. Bij het voorkomen van emigratie valt te denken aan het aantrekkelijker maken van het studeren in de regio. Zo heeft Nederland geld beschikbaar gesteld om de Universiteit van de Nederlandse Antillen en de University of Sint Maarten extra beurzen te laten aanbieden en de kwaliteit van het hoger onderwijs aan deze instellingen informeel te laten beoordelen door de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie. Dit kan ertoe bijdragen dat mensen sneller voor een opleiding aldaar zullen kiezen dan nu het geval is. Daarnaast wordt het via een aanpassing van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek mogelijk om het hoger onderwijsaanbod op de BES-eilanden te verbeteren door middel van het opzetten van nevenvestigingen van een instelling voor hoger onderwijs in Europees Nederland. Niet alleen voor studerende van de BES, maar ook voor inwoners van Curaçao, Sint Maarten en Aruba, zal het daardoor interessanter worden om in de regio te blijven. Ook is er geïnvesteerd in het ter plaatse informeren van aankomende studenten van die eilanden, zodat zij meer weten over de voor én nadelen van een gang naar Nederland.

Als bijdrage aan remigratie vanuit Europees Nederland is onder meer de draagkrachtregeling in de (Nederlandse) Wet studiefinanciering 2000 te noemen. Bij de regeling wordt jaarlijks getoetst of men voldoende draagkracht heeft om de lening terug te betalen. Indien dat niet het geval

is (en dat komt vaak voor omdat het Nederlandse minimumloon als uitgangspunt wordt gehanteerd) kan het terug te betalen maandbedrag voor dat jaar worden verlaagd of zelfs op nul worden gesteld. Bovendien worden openstaande restschulden na 15 jaar kwijtgescholden. Het gemiddelde inkomensniveau op de BES is lager dan dat in het Europese deel van Nederland. Terugkeer naar een van de BES-eilanden heeft daardoor de oud-student een gunstig effect op zijn terugbetalingsverplichting.

Tot slot is in het project «Kennis voor Curaçao» een remigratiedesk ingericht om professionals die terug willen naar de voormalige Nederlandse Antillen of Aruba, aan het werk te helpen en hen op verschillende andere manieren te ondersteunen. Het project heeft tot doel om hoogopgeleiden uit die regio die naar Nederland zijn gegaan om daar te studeren, te motiveren terug te keren naar hun eiland. Dit kan ook voor remigratie naar de BES-eilanden een steun in de rug zijn.

In de nota naar aanleiding van het verslag wordt vermeld dat het bijverdienen gemonitord wordt en als daar aanleiding toe bestaat dat een bijverdiengrens ingevoerd wordt. Zal bij dit monitoren ook het land waar men woont tijdens het gebruik van de studiefinanciering worden betrokken, zo vragen de leden van de SP-fractie, mede namens de leden van de fracties van PvdA, GroenLinks en OSF.

In de evaluatie van de WSF BES zal onder andere aandacht worden besteed aan de vraag of er gezien de omvang van de bijverdiensten een noodzaak bestaat tot het invoeren van een bijverdiengrens. Bijverdiensten buiten de eilanden kunnen alleen bij de monitor worden betrokken als beschikt kan worden over inkomensgegevens van studerende(n) buiten Caribisch Nederland. Of dat het geval is, is op dit moment nog niet duidelijk.

Afstemming en samenwerking

De leden van de VVD-fractie vragen, mede namens de leden van de fracties van het CDA en de OSF, wat de resultaten waren van het onderzoek naar de aansluiting van het onderwijs op de BES-eilanden met het beroepsonderwijs op Sint Maarten. Ook vragen zij of een dergelijk onderzoek ook plaatsgevonden heeft op Curaçao en Aruba, en wat de resultaten hiervan waren.

Over de mogelijkheden tot samenwerking op het terrein van het onderwijs tussen de delen van het Koninkrijk vinden op dit moment gesprekken plaats. De resultaten van het onderzoek van Ecorys «Aansluiting Onderwijs – Arbeidsmarkt BES-eilanden. Handreikingen voor de toekomst», worden daarbij betrokken.

Daarnaast vragen de leden of het juist is dat scholen op Aruba, Curaçao en Sint Maarten geen Nederlandse diploma's mogen uitreiken en wat de mogelijkheden zijn om deze diploma's om te zetten in Nederlandse diploma's.

Scholen op Aruba, Curaçao en Sint Maarten mogen inderdaad geen Nederlandse diploma's uitreiken. Nuffic waardeert de diploma's van deze landen wanneer de student in Europees Nederland vervolgonderwijs gaat volgen aan het HBO of de universiteit; COLO doet dit voor vervolgonderwijs aan Europees Nederlandse mbo-opleidingen.

De leden van de fracties van CDA, VVD en OSF vragen of het gevaar bestaat dat, als er op Curaçao en Sint Maarten geen actie wordt ondernomen om het onderwijs te verbeteren, of als men besluit om met betrekking tot het onderwijs een andere koers te gaan varen, de aansluiting met het onderwijs op de BES-eilanden in gevaar komt. Daarnaast vragen deze leden in hoeverre de Nederlandse regering op de

hoogte is van de staat van het onderwijs op Curaçao, Sint Maarten en Aruba. In hoeverre vindt er binnen het Koninkrijk afstemming plaats van de plannen tot verbetering van het onderwijs in de vier landen van het Koninkrijk, zo vragen zij. In het geval dat er geen afstemming plaatsvindt, is de regering het er dan mee eens dat deze afstemming noodzakelijk is en zo spoedig mogelijk moet worden gestart, en zo ja, hoe de regering dit gaat aanpakken.

De regering stelt voorop dat de kwaliteit van het onderwijs in de andere landen van het Koninkrijk een verantwoordelijkheid van die landen is. Samenwerking tussen de landen op het terrein van het onderwijs is desalniettemin naar haar oordeel in aller belang. Op dit moment wordt daarom nagegaan of het mogelijk is hierover afspraken te maken die later dit jaar in een door de gezamenlijke ministers te tekenen protocol zouden kunnen worden vastgelegd.

Mediawet BES

De leden van de SP-fractie vragen, mede namens de leden van de PvdA-GroenLinks- en OSF-fractie, voorbeelden te geven van bepalingen uit de Televisie-Landsverordening die strijdigheid op kunnen leveren met de Grondwet.

De artikelen 6,7 en 13 van de Televisie-Landsverordening (per 10 oktober 2010 omgezet in de Mediawet BES) zijn niet overgenomen vanwege de spanning die zij opleveren met de Grondwet. De artikelen 6 en 7 van de thans geldende Mediawet BES verplichten de commerciële omroep om wekelijks het programma voor de komende week aan een hiervoor door de overheid ingestelde commissie bekend te maken. De bekendmaking betreft niet alleen de aanduiding van de programma's, maar ook de inhoud van de programma's en de aanwezige personen. Op grond van die artikelen zijn wijzigingen van de doorgegeven programma's slechts onder voorwaarden mogelijk. Deze bepalingen leveren een spanning op met het grondwettelijke verbod van toezicht vooraf op de inhoud van radio- en televisieuitzendingen. Artikel 13 van de thans geldende Mediawet BES geeft aan de Minister van Justitie de bevoegdheid om in bepaalde situaties programma's te staken. Ook deze bepaling verhoudt zich slecht met het verbod op toezicht vooraf en ademt de sfeer van censuur. In plaats van deze bepalingen is in het wetsvoorstel alleen voorzien in toezicht achteraf.

AMvB's en ministeriële regelingen

De leden van de SP-fractie vragen mede namens de leden van de PvdA-, GroenLinks- en OSF-fracties hoever het staat met het pakket van algemene maatregelen van bestuur. Ook vragen zij of de resultaten van de uitvoeringstoets op de ministeriële regelingen al beschikbaar zijn.

De Raad van State heeft in oktober jongstleden advies uitgebracht over de algemene maatregelen van bestuur op grond van de BES-wetten op het terrein van het ministerie van OCW. De adviezen zijn na de behandeling van het onderhavige wetsvoorstel in de Tweede Kamer verwerkt. De nadere rapporten zijn nagenoeg gereed. Het ligt in de bedoeling de algemene maatregelen van bestuur gelijktijdig met het tot wet verheven wetsvoorstel te publiceren.

De ministeriële regelingen zijn in concept aan DUO, de auditdienst en de Inspectie voor het onderwijs ter toetsing voorgelegd. De resultaten van de toets worden thans verwerkt.

De ministeriële regelingen die nodig zijn voor de uitvoering van bepalingen die meteen na publicatie in werking treden, zullen tegelijk met die bepalingen in werking treden.

De ministeriële regelingen die op 1 augustus in werking moeten treden, zullen naar verwachting in maart worden gepubliceerd.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. P. H. Donner